

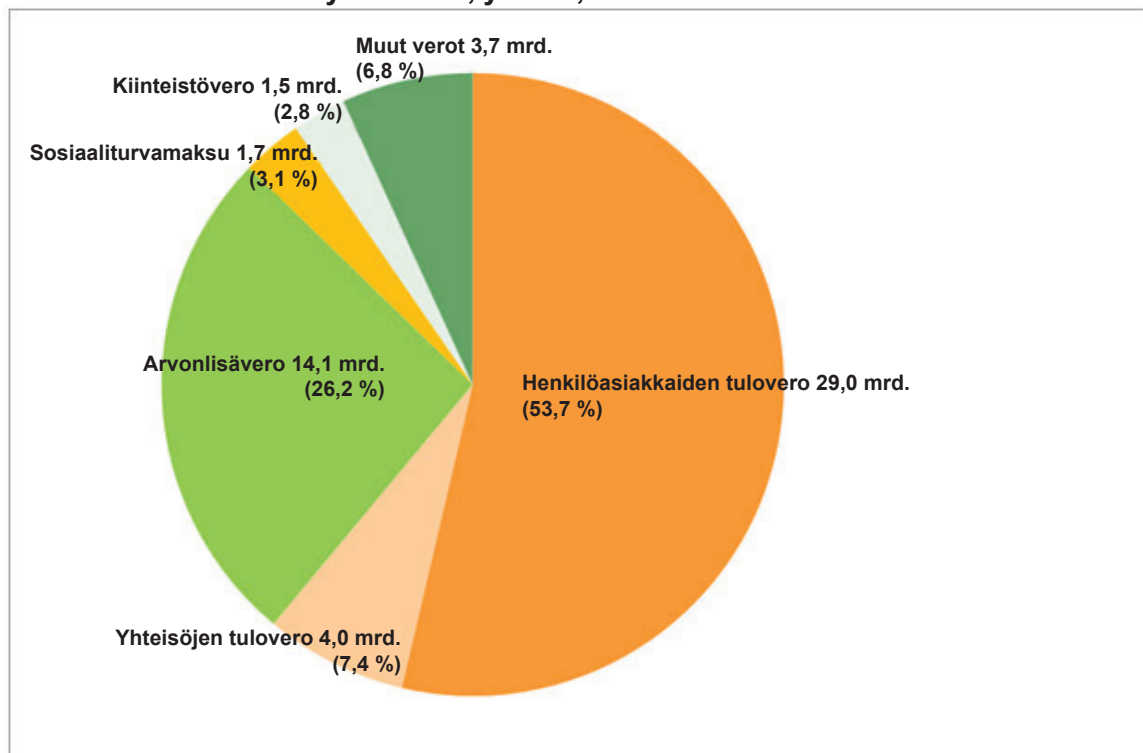

Enintään 6 tehtävään saa vastata. Tehtävät arvostellaan pistein 0–6, paitsi muita vaativammat, +:lla merkityt jokeritehtävät, jotka arvostellaan pistein 0–9. Moniosaisissa, esimerkiksi a-, b- ja c-kohdan sisältävissä tehtävissä voidaan erikseen ilmoittaa eri alakohtien enimmäispistemäärät.

1. Eräiden Suomen paikkakuntien väkiluku on viime vuosina pienentynyt, toisten taas on kasvanut ripeästi. Mitkä syyt selittävät tätä kehitystä, ja mitä vaikutuksia sillä on kasvukeskuksiin ja väkimäärältään pieneneviin alueisiin?
2. Oheinen kuvio kertoo Verohallinnon verokertymän 2014 ja kunkin verolajin määrän miljardeina euroina sekä osuuden koko verokertymästä prosentteina.

Joissain puheenvuoroissa on ehdotettu, että kansalaisten tuloveroja (ansiotulovero) tulisi keventää ja arvonlisä- ja kiinteistöveroja taas kiristää. Pohdi kuviota apuna käyttäen, minkälaisia vaikutuksia tällaisella muutoksella olisi valtiontalouteen sekä erityyppisiin kotitalouksiin.

Verohallinnon verokertymät 2014, yht. 54,0 mrd.

3. Mitä eri yritysmuotoja on, ja miten ne eroavat toisistaan?
4. *Helsingin Sanomissa* 3.8.2014 julkaistu uutinen kertoo, että syntyvyys Euroopassa on pienentynyt parinkymmenen viime vuoden aikana. Käytä oheista lainausta tukenasi ja pohdi, millaiset seikat vaikuttavat syntyvyyteen ja sen eroihin Euroopassa.

Vuonna 2012 vain Ranskassa, Irlannissa ja Islannissa kokonaishedelmällisyysluku kurkotti juuri ja juuri kahteen. Tiukasti kannoilla seurasivat Norja, Ruotsi, Britannia, Suomi, Belgia ja Tanska. Kokonaishedelmällisyysluku on tilastollinen arvio siitä, kuinka monta lasta naiset elämänsä aikana synnyttävät. – – Tilastoja katsoessa myytti Etelä-Euroopan suurista perheistä lentää romukoppaan. Espanjassa, Italiassa ja Kreikassa lapsipulasta on kärsitty jo pitkään – – Myös itäisen Keski-Euroopan Slovakia, Puola, Unkari ja Tšekki sekä Baltian maat ovat kokeneet roiman pudotuksen. – – [Väestöliiton tutkija Anneli] Miettinen ei usko, että syntyvyys kasvaisi Euroopan laajuisesti 2,1 lapsen keskiarvoon, jonka ansiosta väestö pysyisi nykyisen suuruisena. ”Pitkällä aikavälillä Eurooppa tarvitsee lisää maahanmuuttajia, kun väestö ikääntyy entisestään.” Varma ratkaisu väestökatoon maahanmuuttajat eivät kuitenkaan ole. ”Tilastojen mukaan maahanmuuttajien syntyvyyskäyttäytyminen mukautuu nopeasti vallitsevan yhteiskunnan malliin”, Miettinen huomauttaa.

Helsingin Sanomat 3.8.2014

5. Selitä esimerkkien avulla, miten puolisoiden tasa-arvo on pyritty toteuttamaan Suomen avioliittolainsäädännössä.
6. 19-vuotias Maija työskentelee kaupan kassalla toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa. Työnantajan kanssa on tehty kirjallinen työsopimus. Palkkapäivänä Maija huomaa saaneensa vähemmän palkkaa kuin oletti. Kun Maija kysyy asiasta työnantajalta, tämä murahtaa, etteivät nuoret ole aikaisemmin rettelöineet palkasta. Palkka on kauppiaan mielestä se, mikä kuuluu-kin, ja jos palkka ei miellytä, sopii etsiä toinen työpaikka. Pohdi, millaiset seikat vaikuttavat Maijan oikeudelliseen asemaan.
7. Tarkastele komission, ministerineuvoston ja parlamentin rooleja lakien säätämisessä Euroopan unionissa.
8. Minkälaisia haasteita Euroopan puolustus- ja turvallisuuspolitiikka on kohdannut viime vuosina, ja millaisia ratkaisuja niihin on esitetty?

- +9. Oheinen taulukko kertoo suurimpien puolueiden edustajapaikat ja ääniosuuden vuoden 2015 eduskuntavaaleissa sekä ääniosuuden muutoksen prosenttiyksikköinä edellisistä eduskuntavaaleista. Taulukon alla olevassa tekstissä politiikan tutkija Ville Perna ennustaa vuonna 2013 vuoden 2015 eduskuntavaalien jälkeisen hallituksen kokoonpanoa.
- Tarkastele, miten 2015 vaalien tulos kuvaa puolueiden saamien edustajapaikkojen muutosta absoluuttisesti ja suhteellisesti. (2 p.)
 - Missä määrin vuoden 2015 hallitusratkaisu vastasi Pernaan ennustusta? Erittele myös syitä, miksi ennustus toteutui tai ei toteutunut. (4 p.)
 - Miten valtioneuvosto (hallitus) kootaan Suomessa? (3 p.)

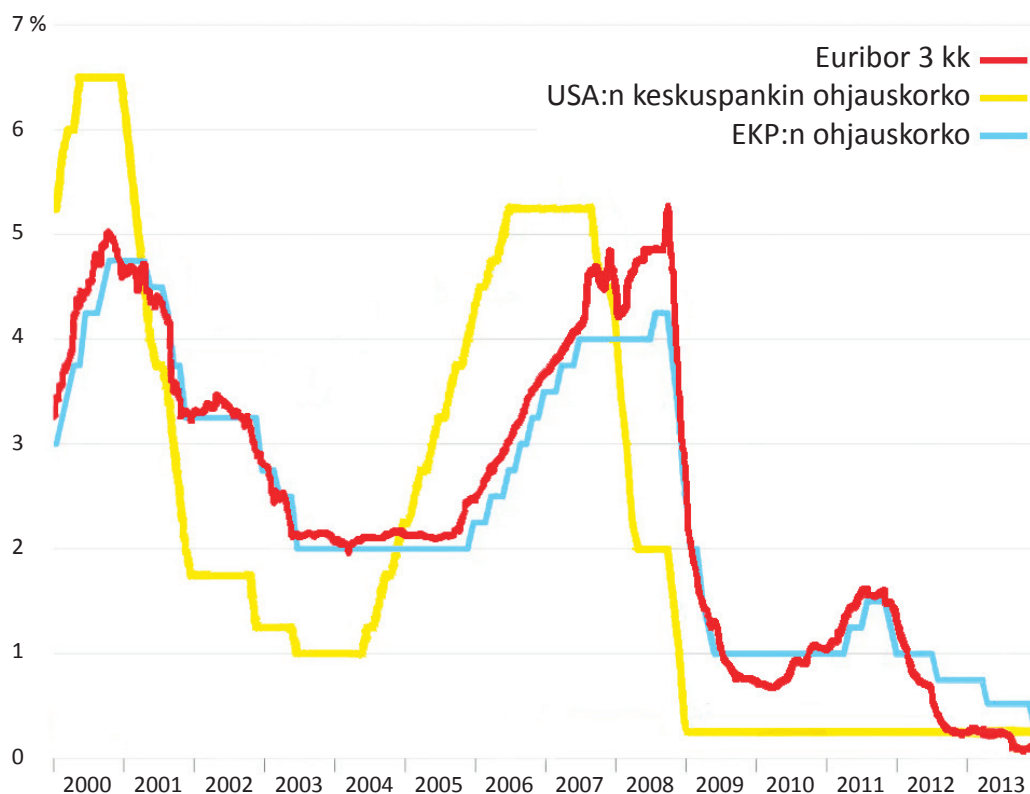
	Kansanedustajien määrä (muutos vuoden 2011 vaaleista)	Prosenttiosuus äänistä (%) (muutos vuoden 2011 vaaleista, %-yksikköinä)
Keskusta	49 (+14)	21,1 (+5,3)
Perussuomalaiset	38 (-1)	17,7 (-1,4)
Kokoomus	37 (-7)	18,2 (-2,2)
SDP	34 (-8)	16,5 (-2,6)
Vihreät	15 (+5)	8,5 (+1,3)
Vasemmistoliitto	12 (-2)	7,1 (-1,0)
RKP	9 (0)	4,9 (+0,6)
Kristillisdemokraatit	5 (-1)	3,5 (-0,5)

Jos neljä puoluetta saa yli 15 prosentin kannatusosuuden seuraavissakin [2015] eduskuntavaaleissa, alkaa uusi aika myös hallituksen muodostamisessa. Hallitukseen nousee neljästä suurimmasta puolueesta kolme. Apupuolueita ei enää välttämättä tarvita samalla tapaa kuin ennen – jos ollenkaan. – On erittäin epätodennäköistä, että kokoomus ja perussuomalaiset voisivat olla samassa hallituksessa. Se on erityisesti Eurooppa-politiikan takia yhtä mahdotonta kuin viime eduskuntavaaleissa. – Seuraavien eduskuntavaalien [2015] jälkeen maahan saadaan keskustan, kokoomuksen ja SDP:n suuri koalitio, jos keskustan vaalivoitto jää ennakoitua pienemmäksi ja SDP:n vaalituloks on mittausten ennakoimaa parempi. Jos perussuomalaiset nousee vaaleissa suurimmaksi tai toiseksi suurimmaksi puolueeksi, valtaan astuu perussuomalaisten, keskustan ja SDP:n säilyttäjien hallitus.

Ville Perna, Kohti kolmen keskisuuren hallitusta. Teoksessa Matti Apunen ym., *Politiikan sekahaku* (2013)

+10. Oheinen kuvio kuvaa Yhdysvaltain keskuspankin (Fed) ja Euroopan keskuspankin (EKP) ohjaukseen ja 3 kuukauden euriborin kehitystä vuoden 2000 alusta vuoden 2014 alkuun. Oheiset uutiset käsittelevät Yhdysvaltain keskuspankin koronnostopäätöstä koskevia odotuksia keväällä ja kesällä 2015.

- Vertaa Yhdysvaltain keskuspankin ja EKP:n ohjaukseen kehitystä kuvion osoittamana aikana ja selitä syyt vuosien 2007–2008 kehitykseen.
- Miksi New Yorkin osakekurssit sekä dollarin ja euron vaihtokurssi reagoivat sitaateissa kuvatulla tavalla Fedin korkoratkaisuja koskeviin uutisiin?
- Minkälaisiin seikkoihin Yhdysvaltain ja Euroopan keskuspankit kiinnittävät huomiota arvioidessaan otollista ajankohtaa ryhtyä nostamaan ohjaukorkoa? Millaisia seurauksia huonosti valitulla koronnoston ajoituksella voi olla?

(muokkaus: YTL)

Palkansaajien tutkimuslaitos/EKP, Fed, Suomen Pankki

[Yhdysvaltain keskuspankki, Fed] *totesi, että korkojen nostopäätöstä tuskin tehdään seuraavassa eli huhtikuun kokouksessa. – Fedin lausunto sysäsi osakkeet nousuun New Yorkissa. Myös euro vahvistui yli 1,5 prosenttia.*

Kauppalehti 18.3.2015

Yhdysvaltain keskuspankin pöytäkirjaa heinäkuun kokouksesta tulkittiin siten, että koronnosto saattaa viipyä odotettua kauemmin. Tämän seurauksena muun muassa dollari heikentyi melkoisesti (2,5 prosenttia) euroon nähden.

(käännös: YTL)

Hufvudstadsbladet 23.8.2015